

วิเคราะห์และประเมินคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในปรัชญาหลังนวยุค

มองผ่านการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ ประเทศไทย*

THE SEMIOLOGICAL VALUE OF POSTMODERN PHILOSOPHY THROUGH
THE MANORAH RONGKRU PERFORMANCE IN
THE SOUTHERN THAILAND

เดโช แสงจันทร์

Decho Saengchan

สวัสดี อโนทัย

Sawat Anothai

สมบูรณ์ บุญโท

Somboon Boondo

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Saint John's University, Thailand

E-mail: Dacho.sangjan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาและลักษณะการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ 2) เพื่อศึกษาคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในปรัชญาหลังนวยุค 3) เพื่อวิเคราะห์และประเมินคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในปรัชญาหลังนวยุคในการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ 4) เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดจากการมองคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของมโนราห์โรงครูภาคใต้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ 2 วิธี ได้แก่ การศึกษาเอกสาร (Document study) และการศึกษาภาคสนาม (Field study) นำเสนองานวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ภายใต้กระบวนการศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางปรัชญา

* Received 7 April 2019; Revised 26 April 2019; Accepted 28 April 2019.

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเป็นมาและลักษณะการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ พบว่า ความเป็นมาและลักษณะการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ เป็นการแสดงศิลปะรำฟ้อนที่มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อต่อบรรพบุรุษซึ่งเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชาวภาคใต้ ประเทศไทย มีหลากหลายที่มา และมีการอนุรักษ์สืบทอดกันมาอย่างยาวนานจากรุ่นสู่รุ่น

2. คุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในปรัชญาหลังนวยุค พบว่า ในแต่ละกระบวนการทรรศน์ในปรัชญาหลังนวยุคนั้น มนุษย์มีการนำสัญลักษณ์มาใช้ และทุกสัญลักษณ์มีคุณค่าแฝงอยู่เบื้องหลัง

3. คุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในปรัชญาหลังนวยุคในการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ พบได้ใน 6 ประเด็น คือ 1) คุณค่าเชิงสัญลักษณ์มองผ่านการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ 2) คุณค่าเชิงสัญลักษณ์มองผ่านพิธีกรรมการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ 3) คุณค่าเชิงสัญลักษณ์มองผ่านบทกลอนมโนราห์โรงครุภาคใต้ 4) คุณค่าเชิงสัญลักษณ์มองผ่านเครื่องแต่งกายมโนราห์โรงครุภาคใต้ 5) คุณค่าเชิงสัญลักษณ์มองผ่านเครื่องดนตรีการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ 6) คุณค่าเชิงสัญลักษณ์มองผ่านท่ารำการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้

4. องค์ความรู้ใหม่และรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดจากการมองคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของมโนราห์โรงครุภาคใต้ ประเทศไทย พบว่า เกิดองค์ความรู้ใหม่ ที่เรียกว่า โมเดลการพัฒนาคุณภาพชีวิต “B-P-S-D & 3Es” คือ ความสวยงามของการแสดงมโนราห์โรงครุ ความแปลกหูแปลกตา ความน่าทึ่งและความสูงส่งทางคุณธรรมจริยธรรม พร้อมทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินบันเทิงใจ สารระอันเป็นแก่นแท้ และการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันอย่างลงตัวอันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของทุกคนในสังคม

คำสำคัญ : คุณค่าเชิงสัญลักษณ์, ปรัชญาหลังนวยุค, การแสดงมโนราห์โรงครุ

Abstracts

The objectives of this dissertation are as follows: 1) to study the history and characteristics of Manorah Rongkru Performance. 2) to study semiological values in postmodern philosophy. 3) to analyze and evaluate the semiological values in postmodern philosophy in Manorah Rongkru Performance in the southern Thailand. 4) to create a new body of knowledge and development

model of life's quality derived from the semiological evaluation of the Manorah Rongkru Performance in the Southern Thailand. This research is a qualitative research consisting of two methods, namely, document study and field study. The presentation was by the analytical description through the analytic, appreciative and applicative approach so as to lead to the creativity of new body of knowledge in philosophy.

The results of research were found as follows:

1. The history and characteristics of Manorah Rongkru Performance found that it is one of the arts appeared in the Southern Thailand. It is a dance show that is related to belief in the ancestors linked to the way of life of people in the southern Thailand. And there has the conservation of succession from generation to generation.

2. The semiological values in postmodern philosophy found that each of the postmodern philosophical paradigm have been adopted the signs (symbols) by man. And every signs have the hidden values.

3. The semiological values in the postmodern philosophy of Manorah Performances in the Southern Thailand are found in six issues: 1) the semiological values through the Manorah Rongkru performances, 2) the semiological values through the rituals of Manorah Rongkru performance 3) the semiological values through the poem of Manorah Rongkru in the Southern Thailand 4) the semiological values through the costumes of Manorah Rongkru in Southern Thailand 5) the semiological values through the musical instruments of Manorah Rongkru in Southern and 6) the semiological values through the dancing's styles of Manorah Rongkru in Southern Thailand.

4. As for the creativity of new body of knowledge and development model of life's quality derived from the semiological values of Manorah Rongkru in the Southern Thailand found that the new body of knowledge

called the Model of Life's quality Development (B-P-S-D & 3Es), was Beautifulness, Picturesqueness, Sublimity, Development of Life's Quality and Entertainment, Essentiality, Enhancement. All configurations must be combined to contribute to the improvement of the life's quality to be better for all.

Keywords: Semiological Value, Postmodern Philosophy, Manorah Rongkru Performance.

บทนำ

การละเล่นพื้นบ้าน เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความรู้สึกด้านจิตใจของผู้คนในแต่ละท้องถิ่น ทุกท้องถิ่นในทุกภาคของสังคมไทย ต่างก็มีการละเล่นพื้นบ้านเช่นเดียวกัน (บางท่านเรียกการละเล่นพื้นบ้านว่า 'การละเล่นพื้นเมือง') โดยมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละท้องถิ่น รวมไปถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ตนอาศัย อย่างที่ศาสตราจารย์สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ กล่าวไว้ว่า การละเล่นพื้นเมืองของแต่ละถิ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวอันเนื่องมาจากอิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคม (สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, 2529)

วัฒนธรรมพื้นบ้าน นักวิชาการบางท่านเรียกว่า 'การละเล่นพื้นบ้าน' นอกจากจะมีคุณค่าทางด้านจิตใจแล้ว ยังเป็นการละเล่นที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าในด้านความคิด ความเชื่อ และวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นอีกด้วย ในขณะที่เดียวกัน ยังทำหน้าที่เป็นสื่อพื้นบ้านที่ถ่ายทอดแนวคิด หรือภูมิปัญญาของท้องถิ่นนั้น ๆ อีกด้วย ในประเด็นนี้ (สถาพร ศรีสังข์, 2534) กล่าวไว้ว่า การละเล่นพื้นบ้านแทบทุกชนิดมีลักษณะของสื่อพื้นบ้าน (Folk Media) อยู่ในตัวของตัวเอง ทำหน้าที่ทั้งรายงานเรื่องข่าวสาร ให้การศึกษา ปกป้องรักษาบรรทัดฐานของสังคม สร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มชน เป็นเครื่องมือสำหรับสร้างบูรณาการทางสังคมและเป็นเครื่องมือทางสังคมที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน

มโนราห์โรงครู หรือโนราลงครู เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีกประเภทหนึ่งที่ชาวภาคใต้นิยมชมชอบและมีความสำคัญ ดังที่ (ฉัตรชัย ศุภระกาญจน์, 2523) กล่าวว่า โนราโรงครูหมายถึง โนราที่แสดงเพื่อประกอบพิธีเชิญครูหรือบรรพบุรุษของโนรามายังโรงพิธี เพื่อรับการเช่นสังเวศ เพื่อรับการแก้บน และเพื่อครอบเทริดหรือการผูกผ้าแก่ผู้แสดงรุ่นใหม่ ด้วยเหตุที่

ต้องทำการเชื้อเชิญครุมาเข้าทรงหรือมา “ลง” ยังโรงพิธี จึงเรียกพิธีกรรมนี้อีกชื่อหนึ่งว่า “โนราลงครุ” ส่วน (สมปราชญ์ อัมมะพันธ์, 2548) อธิบายว่า โนราลงครุ เป็นการแสดงมโนราห์ เพื่อเชิญวิญญาณบรรพบุรุษที่เป็นมโนราห์หรือเรียกว่า “ตายายโนรา” หรือ “ตาทหลง” มาเข้าทรงลูกหลานที่เป็นคนทรง เพื่อแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ เพื่อความมีสวัสดิ์มงคลแก่ชีวิตครอบครัว ในส่วนของการประกอบพิธีกรรมนั้น แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ โรงครุใหญ่และโรงครุเล็ก

สำหรับประวัติความเป็นมาของมโนราห์โรงครุนั้น (อุดม หนูทอง, 2531) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของโนราโรงครุและหลักฐานที่ปรากฏในเอกสารประกอบด้วยกัน 5 ประวัติความเป็นมา คือ

1. ปรากฏเป็นคำกาพย์ ถ่ายทอดโดยขุนอุปถัมภ์นรากร (โนราฟุ่ม เทวา)
2. เล่าโดยโนราวัดจันทร์เรื่อง ตำบลพังยาง อำเภอรอนด จังหวัดสงขลา
3. ปรากฏเป็นคำกาพย์ถ่ายทอด โดยนายช้อน ศิวายพราหมณ์ ศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี (พ.ศ. 2500)
4. ตำนานโนราของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
5. ตำนานละครชาตรีของกรมศิลปากร และนำข้อวินิจฉัย ตำนานโนราของเยี่ยมยงสุรกิจบรรหาร และภิญโญ จิตต์ธรรม ข้อวินิจฉัยเทวสาโร

นอกจากนั้น มโนราห์โรงครุยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมชาวภาคใต้ เพราะมีคุณค่าทางจริยธรรมแฝงซ่อนอยู่ในบทขับมโนราห์โรงครุ ซึ่งบทขับนั้นล้วนเต็มเปี่ยมไปด้วยหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ถือเป็นคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ที่คอยทำหน้าที่ช่วยขัดเกลาพฤติกรรมของผู้คนในสังคม ให้มีการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามและนำมาซึ่งความสงบสุขของสังคม

วิถีชีวิตอันเรียบง่ายของผู้คนในสังคมชนบทที่สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมและแนวปฏิบัติการดำเนินชีวิตที่มีทั้งหลักการและคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานคอยหล่อหลอมความดีงามให้กับผู้คนในสังคม ที่ดูเหมือนค่อย ๆ เลือนหายไป ในขณะที่ ความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุและเทคโนโลยีสมัยใหม่กลับเพิ่มเข้ามาแทนที่ วัฒนธรรมพื้นบ้านหรือการเล่นพื้นบ้านต่าง ๆ ที่แสดงถึงประวัติความเป็นมาและความเป็นอัตลักษณ์ของคนภาคใต้ เช่น การแสดงมโนราห์ การแสดงหนังตะลุง เพลงบอก ลิเกป่า หรือมโหรี ที่บรรพชนในอดีตได้

สืบทอดกันมาและใช้เพื่อการแสวงหาความบันเทิงสนุกสนานเป็นการพักผ่อนยามเมื่อกลับจากการทำงานกลับมีพื้นที่ให้แสดงลดน้อยลงตลอดเวลา

หากแต่เมื่อพิจารณาถึงคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของการแสดงมโนราห์โรงครูที่มีต่อชุมชนและสังคม ก็พบว่า มีลักษณะไม่แตกต่างไปจากศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ประเภทอื่น ๆ ที่ทุกครั้งในการแสดงนอกจากจะให้ความบันเทิงสนุกสนานแล้ว ยังมีการสอดแทรกคุณค่าเชิงสัญลักษณ์อยู่ในบทขับบทกลอนไว้มากมาย ทั้งเพื่อนำเสนอต่อผู้ชมให้เกิดความสนุกสนานบันเทิงผ่อนคลาย และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ก่อให้เกิดสันติสุขในสังคม

ในสังคมปัจจุบัน ศิลปะการแสดงพื้นบ้านต่าง ๆ กล่าวได้ว่า เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวภาคใต้ เช่น มโนราห์ หนังตะลุง เพลงบอก และลิเกป่า ซึ่งเป็นที่นิยมชมชอบของผู้คนในอดีต ก็ยังเป็นที่ยอมรับของผู้ชมชาวภาคใต้อยู่ แต่อาจจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยและวิถีชีวิตของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม การแสดงมโนราห์ในปัจจุบันก็ไม่ได้ทิ้งรูปแบบหรือเนื้อหาที่สำคัญ นั่นคือ ยังมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการให้ความบันเทิงสนุกสนานแก่ผู้ชม ถือว่าเป็นการสอดแทรกคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ไว้อย่างเต็มเปี่ยม

อย่างไรก็ตาม ในการชมการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ของผู้ชมเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยคิดว่า ยังเป็นการชมการแสดงที่เป็นแบบเดิม ๆ อาจยังไม่ได้วิเคราะห์ลึกลงลึกในคุณค่าที่ซ่อนอยู่ภายใต้การแสดงนั้น ผู้วิจัยเกิดคำถามขึ้นในใจเป็นปัญหาว่า 1) มีสัญลักษณ์อะไรบ้างที่ซ่อนแฝงอยู่ภายใต้การแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ 2) ผู้ชมจะใช้ศาสตร์อะไร ในการมองการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ให้สามารถเข้าถึงความหมายที่แท้จริงที่ซ่อนแฝงอยู่ภายใต้การแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ และ 3) ผู้ชมการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ จะสามารถนำเอาความหมายที่ซ่อนแฝงอยู่ภายใต้การแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้มาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดคุณค่าอย่างแท้จริงในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

ผู้วิจัย มีถิ่นกำเนิดและเติบโตมาในสังคมภาคใต้ มีความรู้สึกหลงใหลและรักในศิลปะพื้นบ้านภาคใต้ทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่ชื่อว่า “มโนราห์โรงครู” หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “โนราโรงครู” กล่าวได้ว่า เป็นแรงบันดาลใจที่กระตุ้นให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่ต้องการจะศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ อันเป็นสัญลักษณ์ที่ซ่อนแฝงอยู่ภายใต้การแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ โดยเริ่มตั้งแต่ประวัติความเป็นมาของการแสดงมโนราห์โรงครู ลักษณะ

ของการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ สัญญาที่ซ่อนแฝงอยู่ในการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ คุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ รวมถึง องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการแสดงมโนราห์โรงครุที่แฝงซ่อนอยู่ ทั้งเพื่อเป็นการทำความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับการแสดงมโนราห์อันจะนำไปสู่การปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้วิจัยเอง และเพื่อเป็นประโยชน์ด้านข้อมูลเอกสารสำหรับผู้สนใจศึกษาเรื่องราวของการแสดงมโนราห์โรงครุ รวมถึงคุณค่าต่าง ๆ ที่บรรพบุรุษคิดสร้างสรรค์ขึ้นและถ่ายทอดสืบต่อกันมาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและลักษณะการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้
2. เพื่อศึกษาสัญลักษณ์ในปรัชญาหลังนวยุค
3. เพื่อวิเคราะห์และประเมินคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในปรัชญาหลังนวยุคในการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้
4. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดจากการมองคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของมโนราห์โรงครุภาคใต้

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ความเป็นมาและลักษณะการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ สัญลักษณ์ การนำสัญลักษณ์มาประยุกต์ใช้ในการมองการแสดงมโนราห์โรงครุ โดยงานวิจัยนี้มุ่งค้นหาคำตอบคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในปรัชญาหลังนวยุคมองผ่านการแสดงมโนราห์โรงครุ ภาคใต้ ประเทศไทย ภายใต้ 6 ประเด็น คือ

- 1.1 คุณค่าเชิงสัญลักษณ์มองผ่านปรัชญากระบวนการบรรพชนทั้ง 5 ยุค ของการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ ประเทศไทย
- 1.2 คุณค่าเชิงสัญลักษณ์มองผ่านพิธีกรรมการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ ประเทศไทย
- 1.3 คุณค่าเชิงสัญลักษณ์มองผ่านบทกลอนมโนราห์โรงครุภาคใต้ ประเทศไทย
- 1.4 คุณค่าเชิงสัญลักษณ์มองผ่านเครื่องแต่งกายมโนราห์โรงครุภาคใต้ ประเทศไทย
- 1.5 คุณค่าเชิงสัญลักษณ์มองผ่านเครื่องดนตรีมโนราห์โรงครุภาคใต้ ประเทศไทย

1.6 คุณค่าเชิงสัญญาวิทย์ยามองผ่านท่ารำมโนราห์โรงครูภาคใต้ ประเทศไทย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ใช้วิธีศึกษาแบบผสมผสาน (mixed method) ได้แก่ การศึกษาเอกสาร (document study) และการศึกษาภาคสนาม (field study) นำข้อมูลที่ได้มาพรรณนาในเชิงการชี้ให้เห็นความเป็นเหตุเป็นผลในเชิงปรัชญาและหาข้อสรุปที่สามารถยอมรับได้ในเชิงวิชาการด้านศาสนาและปรัชญา

2. ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พื้นที่จังหวัดภาคใต้ (สงขลา ตรัง พัทลุง และ นครศรีธรรมราช) เลือกเฉพาะพื้นที่ที่มีการแสดงมโนราห์โรงครูที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของชาวภาคใต้

3. ขอบเขตของระยะเวลา

ปีการศึกษา 2561 (1 พฤศจิกายน พ.ศ.2560 – 30 สิงหาคม พ.ศ.2561)

4. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ได้แก่ นายโรงมโนราห์ จำนวน 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแสดงมโนราห์โรงครูและผู้เข้าร่วมชมการแสดงมโนราห์โรงครู 13 ท่าน รวมทั้งสิ้น 18 ท่าน

ผลการวิจัย

1. ความเป็นมาและลักษณะการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้

ความเป็นมาของมโนราห์ หรือ โนรานั้น มีหลากหลายที่มา สำหรับผู้วิจัยมีความเห็นว่าตำนานมโนราห์ที่มีการเล่าถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนานและมีหลายกระแส ทำให้เรื่องราวประวัติความเป็นมาของการแสดงมโนราห์มีความหลากหลาย การสืบค้นและจะชี้ชัดลงไปว่าข้อมูลใดถูกต้อง ก็ไม่สามารถทำได้ และตำนานความเป็นมาของมโนราห์ที่นำมาเสนอนี้เป็นเพียงข้อมูลส่วนเท่านั้น เพราะยังมีเรื่องราวตำนานการแสดงมโนราห์ที่กระจัดกระจายเป็นเรื่องเล่าอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

การแสดงมโนราห์โรงครู เป็นการแสดงมโนราห์ที่มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิถีปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมภาคใต้อย่างลึกซึ้ง

กล่าวได้ว่า เป็นความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของทั้งชาวคณะมนโรรักษ์ (ผู้แสดง) เจ้าภาพและลูกหลานตายายมนโรรักษ์รวมถึงชาวบ้าน (ผู้ชม) ทั่วไป อย่างกลมกลืน เช่น ความเชื่อเรื่องครูหมอมโนรรักษ์ ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ความเชื่อเรื่องการแก้บน ความเชื่อเรื่องการเหยียบเสนาและความเชื่อเรื่องการรักษาอาการป่วยไข้ ทุกความเชื่อมีความสำคัญและสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตผู้คน โดยต่างอาศัยกันและกันระหว่างผู้แสดงมนโรรักษ์โรงครูกับเจ้าภาพ ลูกหลาน และผู้ชมการแสดงที่สืบทอดส่งต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน

2. สัญวิทยาในปรัชญาหลังนวยุค

สัญวิทยา (Semiology) เป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง que ศึกษาเรื่องราวของระบบสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในความคิดของมนุษย์ เป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวของมนุษย์ ได้แก่ ภาษา รหัส สัญญาณ เครื่องหมายต่าง ๆ รวมถึงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมายแทนสิ่งของจริง ๆ ส่วนการมองสัญวิทยาในปรัชญาหลังนวยุค เป็นการมองแบบผสมผสานทางความคิดของมนุษย์ทั้งในแง่มุมมองทางปรัชญาและแง่มุมมองของโลกแห่งความเป็นจริง

3. การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าเชิงสัญวิทยาในปรัชญาหลังนวยุคในการแสดงมนโรรักษ์โรงครูกภาคใต้

เป็นการศึกษาถึงคุณค่าต่าง ๆ ที่มีอยู่ในการแสดงมนโรรักษ์โรงครูกภาคใต้ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์และประเมินคุณค่าผ่านทางองค์ประกอบของการแสดงมนโรรักษ์โรงครูกภาคใต้ โดยแยกเป็นประเด็นศึกษาและนำเสนอเป็น 6 ประเด็น คือ

3.1 คุณค่าเชิงสัญวิทยามองผ่านกระบวนการทรรศน์ทางปรัชญาทั้ง 5 ยุค ในการแสดงมนโรรักษ์โรงครูกภาคใต้

3.2 คุณค่าเชิงสัญญะมองผ่านพิธีกรรมการแสดงมนโรรักษ์โรงครูกภาคใต้

3.3 คุณค่าเชิงสัญวิทยามองผ่านบทกลอนมนโรรักษ์โรงครูกภาคใต้

3.4 คุณค่าเชิงสัญวิทยามองผ่านเครื่องแต่งกายมนโรรักษ์โรงครูกภาคใต้

3.5 คุณค่าเชิงสัญวิทยามองผ่านเครื่องดนตรีการแสดงมนโรรักษ์โรงครูกภาคใต้

3.6 คุณค่าเชิงสัญวิทยามองผ่านท่ารำการแสดงมนโรรักษ์โรงครูกภาคใต้

การแสดงมนโรรักษ์โรงครูกภาคใต้ เมื่อมีการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าตามแนวคิดของบาร์ตส์ ซึ่งเป็นนักปรัชญาหลังนวยุคแล้ว การแสดงมนโรรักษ์โรงครูก จะอยู่ในฐานะที่เป็นสัญญะ

อย่างหนึ่งที่พร้อมจะถูกเปิดเผยความจริงออกมาให้ผู้ชมได้รับรู้โดยสืบทอดความจริงที่อยู่เบื้องหลังของการแสดงนั้น

การแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ เป็นการแสดงศิลปะพื้นบ้านหรือศิลปะท้องถิ่นแขนงหนึ่ง เมื่อมองผ่านแนวคิดเชิงสัญลักษณ์ในปรัชญาหลังนวยุค จะพบความจริงว่า ในการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้นั้น มีสัญลักษณ์แอบแฝงอยู่ในทุกบททุกตอน ทั้งในส่วนพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ บทกลอนของมโนราห์ ตัวผู้แสดง ท่ารำ เวทีการแสดง องค์ประกอบของเวที เครื่องดนตรี อุปกรณ์เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ รวมถึงองค์ประกอบและรูปแบบเครื่องแต่งกายที่มีความเป็นเอกลักษณ์ มีสีสันสวยงาม ประณีตบรรจง ล้วนต่าง มีนัยแฝงเร้นเป็นปริศนาธรรมอยู่นอกจากนั้น การขับขานบทกลอน จังหวะและท่วงทำนองการรำรำมโนราห์ ผสมผสานกับเสียงดนตรีที่มีความสอดคล้องกลมกลืน ต่างมีสัญลักษณ์แอบแฝงอยู่ทั้งสิ้น

4. การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดจากการมองคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของมโนราห์โรงครุภาคใต้

ทำให้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่และรูปแบบการพัฒนาชีวิตที่เกิดจากการมองคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของมโนราห์โรงครุภาคใต้สรุปได้ ดังนี้

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย คือ โมเดลการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดจากการมองคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของมโนราห์โรงครุภาคใต้ ผู้วิจัยได้คิดรูปแบบโมเดลขึ้นมา เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำและการนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมีตัวย่อว่า “B-P-S-D & 3E” ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

B = Beautifulness: Psychological Happiness หมายถึง การที่ผู้ชมการแสดงมโนราห์โรงครุ ภาคใต้ ได้เห็นถึงความสวยงามของการแสดงมโนราห์โรงครุ ผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความสวยงามด้านบทกลอน เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การแสดง เครื่องดนตรี และท่ารำมโนราห์ จนกลายเป็นความงดงามที่เกิดขึ้นทางจิตวิทยาอันเป็นความสุขทางจิตใจ

P = Picturesqueness: Essential Happiness; Philosophical Paradigmatic Approach of Understanding Denotation and Connotation หมายถึง ความแปลกหูแปลกตา เป็นความสุขที่เป็นแก่นแท้ของการแสดงมโนราห์โรงครุ ที่ผู้ชมสามารถเข้าถึงได้ผ่านกระบวนการทรรศน์ทางปรัชญาโดยสื่อสัญลักษณ์ทั้งโดยตรง (Denotation) และสื่อสัญลักษณ์โดยอ้อมหรือเป็นนัยแฝง (Connotation) ของการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้

Sublimity: Wisdom and Religious Value หมายถึง ความน่าทึ่ง ความสูงส่งทางคุณธรรมจริยธรรม ส่วนนี้เป็นองค์ความรู้และคุณค่าทางศาสนา ที่ผู้ชมการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ ผู้เข้าร่วม และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้รับรู้จากการแสดงมโนราห์โรงครู ภาคใต้

Development of Life's Quality หมายถึง การพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่ผู้ชมและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับและนำมาปฏิบัติผ่านสื่อสัญญาณของการแสดงมโนราห์โรงครูทั้งที่เป็นส่วนขององค์ความรู้และคุณค่าทางจริยธรรม

3Es: สนุกทริยศิลป์การแสดงพื้นบ้าน เป็นความมั่งคั่งของสุนทรียศาสตร์หลังนยุคประกอบด้วย 3Es ได้แก่ 1) Entertainment (สนุกสนานเพลิดเพลินบันเทิงใจ) 2) Essentiality (สาระความรู้อันเป็นแก่นแท้) และ 3) Enhancement (ส่งเสริมคุณภาพชีวิต)

อภิปรายผล

จากการที่ผู้วิจัยได้ตั้งโจทย์การวิจัยไว้ว่า การแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ เป็นการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของภาคใต้ที่มีลักษณะเฉพาะประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นที่นิยมชมชอบของชาวภาคใต้มาเป็นเวลานาน เป็นศิลปะการแสดงที่แฝงซ่อนคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ไว้มากมาย บางครั้งบุคคลทั่วไปยังมีความสงสัยและมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเรื่องคุณค่าต่าง ๆ ผู้วิจัยซึ่งมีความคุ้นเคยและนิยมชมชอบในการชมการแสดงศิลปะพื้นบ้านแขนงนี้ จึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมองการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้อย่างละเอียดลึกซึ้ง และต้องการศึกษาว่า ผู้ชมการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้นั้น นอกเหนือจากการชมการแสดงนั้นแล้ว สัญญาณของการแสดงมโนราห์โรงครู ภาคใต้ได้เพิ่มพูนคุณค่าอะไรให้กับผู้ชม และนำไปสู่การปลูกฝังวิถีวัฒนธรรมเพื่อการหล่อหลอมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมได้อย่างไร

จากวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในข้อ 1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและลักษณะการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ ประเทศไทย จากวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยวางไว้ในประเด็นนี้ ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงความเป็นมาและลักษณะการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ ประเทศไทยสรุปได้ ดังนี้

1. ความเป็นมาของมโนราห์ มีหลากหลายที่มา ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ตำนานมโนราห์ที่มีการเล่าถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนานและมีหลายกระแส ทำให้เรื่องราวประวัติความเป็นมาของการแสดงมโนราห์มีความหลากหลาย การสืบค้นและจะชี้ชัดลงไปว่า ข้อมูลใดถูกต้อง ก็ไม่สามารถทำได้ และตำนานความเป็นมาของมโนราห์ที่นำมาเสนอนั้น เป็น

เพียงข้อมูลบางส่วนเท่านั้น ยังมีเรื่องราวตำนานการแสดงมโนราห์ที่กระจัดกระจายเป็นเรื่องเล่าอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

2. ลักษณะของการแสดงมโนราห์โรงครูภาคใต้ ถือเป็นการแสดงศิลปะการรำฟ้อนพื้นบ้านของภาคใต้ ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษโนรา มีการแสดงสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน ทำให้มีประวัติความเป็นมาของมโนราห์และการแสดงมโนราห์มีความหลากหลาย มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทความเชื่อของแต่ละกลุ่มชนในแต่ละจังหวัด

จากวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในข้อ 2. เพื่อศึกษาสัจวิทยาในปรัชญาหลังนวยุค จากวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยวางไว้ในประเด็นนี้ ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงสัจวิทยาในปรัชญาหลังนวยุค สรุปได้ดังนี้

1. สัจวิทยาในกระบวนทรรศน์ดึกดำบรรพ์ อันเป็นกระบวนทรรศน์ที่มนุษย์เชื่อว่าโลกไร้ระเบียบไม่มีกฎเกณฑ์ เรียกว่า กลีภพ (Chaos) เชื่อว่า สรรพสิ่งที่เกิดขึ้นจากน้ำมือของอำนาจลึกลับที่มองไม่เห็น มนุษย์ในยุคนี้ จึงต้องหาวิธีเอาอกเอาใจอำนาจลึกลับนั้นเพื่อให้อยู่รอดปลอดภัยโดยมีการปฏิบัติผ่านทางสัญญาที่ปรากฏในพิธีกรรม ภาษา วัฒนธรรม อาหาร หรือธรรมเนียมปฏิบัติของแต่ละกลุ่มชน ทุกการปฏิบัติทำไปเพื่อเอาอกเอาใจและเพื่อความพอใจต่อผู้มีอำนาจเบื้องบนผ่านทางสัญญาทั้งสิ้น

2. สัจวิทยาในกระบวนทรรศน์แบบโบราณ ที่มนุษย์เชื่อมั่นในกฎเกณฑ์ของโลก เพราะเชื่อว่า ความสำเร็จทุกอย่างอยู่ที่การปฏิบัติตามกฎของโลก ชาวกระบวนทรรศน์นี้ มีการใช้สัญญาให้เห็นอย่างเด่นชัด เช่น สิ่งก่อสร้างที่ใหญ่โต การกิน การบูชาขัยญ การกีฬา การมีชมรมกีฬาต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงการแสวงหาความสุขในโลกนี้ โดยมีสัญญาเป็นเสมือนภาพสะท้อนให้มนุษย์ในยุคปัจจุบันมองเห็นวิถีชีวิตของผู้คนในกระบวนทรรศน์นี้

3. สัจวิทยาในกระบวนทรรศน์แบบยุคกลาง เป็นกระบวนทรรศน์ที่ผู้คนยึดเอาความสุขในโลกหน้าเป็นหลัก เพราะเห็นว่า แม้จะรู้กฎเกณฑ์ทุกกฎของโลกและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ก็ไม่อาจบรรลุถึงความสุขที่แท้จริงได้ เนื่องจากความสุขแท้ในโลกนี้ไม่สมบูรณ์แบบและไม่ถาวร ความสุขแท้และถาวรมีอยู่ในโลกหน้าเท่านั้น ดังนั้น ผู้ที่อยู่ในกระบวนทรรศน์นี้ จึงได้สละชีวิตแบบชาวโลกสู่การบำเพ็ญพรตเพื่อความสุขในโลกหน้า นี่คือ สัญญาของการดำเนินชีวิตของผู้คนในกระบวนทรรศน์นี้

4. สัญญาในกระบวนการสรรคนิยมใหม่ เป็นกระบวนการสรรคนิยมที่ผู้คนยึดมั่นในวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพราะเชื่อว่า โลกมีกฎเกณฑ์มีระเบียบแบบแผน และวิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นแผนที่นำทางไปสู่กฎเกณฑ์ของโลก มนุษย์ในกระบวนการสรรคนิยมนี้มีความเชื่อว่า วิธีการทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น จะช่วยแก้ไขปัญหาทุกอย่างของมนุษย์ได้ ในกระบวนการสรรคนิยมนี้ ผู้คนได้นำเอาสัญญาต่าง ๆ มาใช้สื่อความหมายที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังสิ่งต่าง ๆ เช่นเดียวกับทุกระบวนสรรคนิยมที่กล่าวมา

5. สัญญาในกระบวนการสรรคนิยมหลังนวยุค เป็นกระบวนการสรรคนิยมล่าสุดที่มนุษย์เกิดความไม่แน่ใจว่า กระบวนสรรคนิยมต่าง ๆ ที่ผ่านมาช่วยมนุษย์ให้พบกับความสุขแท้ได้จริงหรือไม่ โดยเฉพาะกระบวนการสรรคนิยมใหม่ที่เชื่อในวิธีการทางวิทยาศาสตร์ หากแต่ในยุคปัจจุบันได้เกิดคำถามที่สำคัญขึ้นมาว่า “วิทยาศาสตร์จะสร้างสรรค์ในโลก หรือจะทำให้ทำลายมนุษย์ให้หมดโลกกันแน่” จึงต้องการให้ทุกคนหันหน้ามาร่วมปรึกษาหารือกัน ร่วมกันหาทางออกจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีร่วมกัน ต้องการให้ทุกคนหันมาร่วมมือกันสร้างสรรค์โลกคู่แลร์กษาโลก เพื่อความสุขและความปลอดภัยของทุกคนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต และทุกแนวทางของการแสวงหาทางออกจากปัญหาต่าง ๆ ล้วนมีการนำสัญญาเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ

จากวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในข้อ 3. เพื่อวิเคราะห์และประเมินคุณค่าเชิงสัญญาวิทยาในปรัชญาหลังนวยุคมองผ่านการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ ประเทศไทย ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจคุณค่าเชิงสัญญาวิทยาในปรัชญาหลังนวยุคมองผ่านการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ ประเทศไทย สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ เมื่อมีการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าตามแนวคิดของบาร์ตส์ ซึ่งเป็นนักปรัชญาหลังนวยุคแล้ว การแสดงมโนราห์โรงครุ อยู่ในฐานะที่เป็นสัญญาอย่างหนึ่งที่พร้อมจะถูกเปิดเผยความจริงออกมาให้ผู้ชมได้รับรู้ โดยสืบหาความจริงที่อยู่เบื้องหลังของการแสดง และเมื่อเชื่อมโยงไปถึงการวิเคราะห์วัฒนธรรมเชิงสัญญาวิทยาเรื่องโลกของมวยปล้ำของบาร์ตส์แล้ว จะเห็นถึงความชัดเจน โดยผู้แสดงมโนราห์ ก็มีบทบาทหน้าที่ในการแสดงไม่ต่างไปจากนักมวยปล้ำ เวทีการแสดง แสงสีและเสียง รวมทั้งบรรยากาศของการแสดงมโนราห์ ก็ไม่แตกต่างไปจากภายในเวทีมวยปล้ำของบาร์ตส์ ที่มีความตระการตาตื่นตาตื่นใจ ยิ่งไปกว่านั้น รูปแบบการนำเสนอของการแสดงมโนราห์โรงครุ ไม่ว่าจะเป็นการประดับประดาเวที แสงสี ดนตรีประกอบ รวมทั้งชุดที่คณะมโนราห์สวมใส่ในการแสดง กล่าวได้ว่า เป็น

สุดยอดของความงามความหรูหรา ซึ่งเป็นงานฝีมือที่ประณีตบรรจงในการสรรค์สร้างชุดสำหรับสวมใส่เพื่อการแสดง กล่าวได้ว่า ทุกองค์ประกอบของการแสดงมโนราห์โรงครูล้วนมีคุณค่าและแฝงไว้ซึ่งสัญลักษณ์ทั้งสิ้น เหตุนี้เอง กล่าวได้ว่า ทั้งตัวผู้แสดงมโนราห์โรงครูและการแสดงมโนราห์โรงครูล้วนต่างมีสัญลักษณ์ทั้งสิ้น

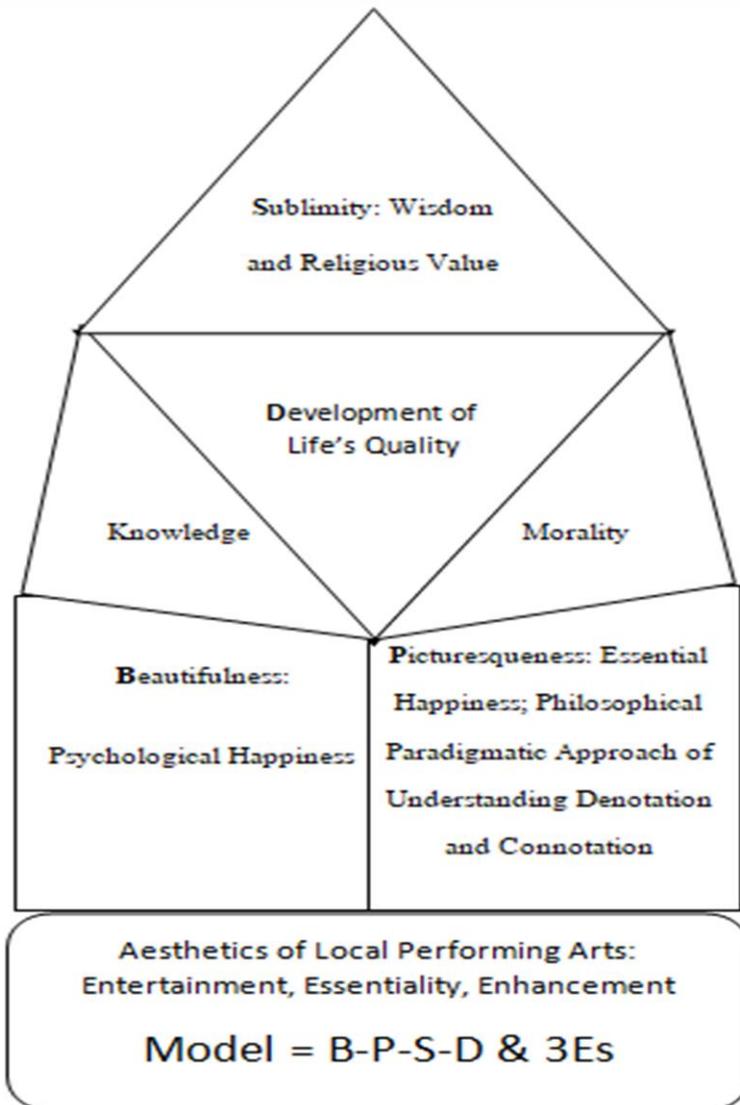
2. สัญลักษณ์และคุณค่าที่ปรากฏในการแสดงมโนราห์โรงครูล้วน มีปรากฏอยู่ในทุกขั้นตอน เริ่มจากโรงหรือเวทีแสดงมโนราห์โรงครู มีสัญลักษณ์มากมาย เช่น เสากลางโรงมโนราห์โรงครู ที่เรียกว่า “เสามหาชัย” ถือเป็นสัญลักษณ์ หมายถึง ที่ประทับของพระวิสุทธกรรม “ศาล” หรือ “ห้องพระ” ทำเป็นเพิงยกสูงเสมอออกสำหรับวางเครื่องเช่นและเครื่องบูชาครู เป็นการสื่อสัญลักษณ์ถึงความเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในส่วนของผู้แสดงมโนราห์โรงครู จะมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น นายโรง (มโนราห์ใหญ่) ตาเสือ (ทีมงานแบกสัมภาระ) นอกจากนั้น เครื่องแต่งกายของคณะมโนราห์ กล่าวได้ว่า เป็นสัญลักษณ์ทั้งหมดเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นเทริด กรองคอ (กรองศอ) ปีกนกนางแอ่น (ตาบทิพย์) ผ้าห้อยหน้า (ชายไหว) ผ้าห้อยข้าง (ชายแครง) สังกวาล ปั้นเหน่ง สนับเพลา ทับทรวง เต็มไปด้วยสัญลักษณ์ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อมโนราห์ทำการแสดง ตัวสัญลักษณ์จะปรากฏต่อผู้ชมมากขึ้น คือ รูปร่าง ท่าทาง ลีลาของการรำรำ บทกลอนขับ ช่วงจิ้งหะ ทำนองเสียงดนตรีประกอบ ล้วนแฝงซ่อนไว้ด้วยความหมายเชิงสัญลักษณ์ทุกชั้นทุกตอน

จากวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในข้อ 4. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดจากการมองคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของมโนราห์โรงครูกาใต้ ประเทศไทย ทำให้ผู้วิจัยต้ององค์ความรู้ใหม่และรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดจากการมองคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของมโนราห์โรงครูกาใต้ สรุปได้ดังนี้

องค์ความรู้ใหม่และรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดจากการมองคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของมโนราห์โรงครูกาใต้ ประเทศไทย ดังนี้

รูปแบบที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย คือ โมเดลการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เกิดจากการมองคุณค่าเชิงสัณยวิทยาของมโนราห์โรงครุภาคใต้ ผู้วิจัยได้คิดรูปแบบโมเดลขึ้นมา เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำและการนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมีตัวย่อว่า “B-P-S-D & 3Es” ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

B = Beautifulness: Psychological Happiness หมายถึง การที่ผู้ชมการแสดงมโนราห์โรงครุ ภาคใต้ ได้เห็นถึงความสวยงามของการแสดงมโนราห์โรงครุ ผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความสวยงามด้านบทกลอน เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การแสดง เครื่องดนตรี และท่าร่ำมโนราห์ จนกลายเป็นความมั่งคั่งที่เกิดขึ้นทางจิตวิทยาอันเป็นความสุขทางจิตใจ

P = Picturesqueness: Essential Happiness; Philosophical Paradigmatic Approach of Understanding Denotation and Connotation หมายถึง ความแปลกหูแปลกตา เป็นความสุขที่เป็นแก่นแท้ของการแสดงมโนราห์โรงครุ ที่ผู้ชมสามารถเข้าถึงได้ผ่านกระบวนการทรรศน์ทางปรัชญาโดยสื่อสัญลักษณ์ทั้งโดยตรง (Denotation) และสื่อสัญลักษณ์โดยอ้อมหรือเป็นนัยแฝง (Connotation) ของการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้

Sublimity: Wisdom and Religious Value หมายถึง ความน่าทึ่ง ความสูงส่งทางคุณธรรมจริยธรรม ส่วนนี้เป็นองค์ความรู้และคุณค่าทางศาสนา ที่ผู้ชมการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้ ผู้เข้าร่วม และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้รับรู้จากการแสดงมโนราห์โรงครุ ภาคใต้

Development of Life's Quality หมายถึง การพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่ผู้ชมและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับและนำมาปฏิบัติผ่านสื่อสัญลักษณ์ของการแสดงมโนราห์โรงครุทั้งที่เป็นส่วน ขององค์ความรู้และคุณค่าทางจริยธรรม

3Es: สุนทรียศิลป์การแสดงพื้นบ้าน เป็นความมั่งคั่งของสุนทรียศาสตร์หลังนวยุค ประกอบด้วย 3Es ได้แก่ 1) Entertainment (สนุกสนานเพลิดเพลินบันเทิงใจ) 2) Essentiality (สาระความรู้อันเป็นแก่นแท้) และ 3) Enhancement (ส่งเสริมคุณภาพชีวิต)

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมพิธีกรรมการแสดงมโนราห์โรงครุภาคใต้นั้น มีความสอดคล้องกับโมเดลที่ผู้วิจัย ได้สรุปเป็นตัวย่อ ว่า “B-P-S-D & 3Es” ถือเป็นโมเดลองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำมาปฏิบัติให้เกิดผลจริงได้ และเป็นรูปแบบโมเดลที่ทุกคนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้จริง

ข้อวิจารณ์ของผู้วิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง คุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในปรัชญาหลังนวยุคมองผ่านการแสดง มโนราห์โรงครู ภาคใต้ ประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ ดังนี้

1. การเข้าร่วมพิธีกรรมมโนราห์โรงครู การเข้าร่วมพิธีกรรมมโนราห์โรงครู ถือเป็นสิ่ง สำคัญของเจ้าภาพและลูกหลานตายายมโนราห์ และผู้ชมโดยทั่วไป จากการสังเกตและ สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ในสมัยปัจจุบันเริ่มมีผู้เข้าร่วมน้อยลง ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องปรึกษาหารือกัน เพื่อช่วยกันรักษาภูมิปัญญาของบรรพบุรุษและส่งต่อไปให้อนุชนรุ่นหลัง

2. การชมการแสดงมโนราห์โรงครู การชมการแสดงมโนราห์โรงครู ถือเป็น การเข้าร่วม พิธีกรรมที่สำคัญของวงการมโนราห์ ดังนั้น จะมีวิธีการอะไรหรือไม่ ที่จะชี้แจงให้ทุกคนเห็นถึง ความสำคัญของการแสดงมโนราห์โรงครู ชี้แจงให้เห็นถึงคุณค่าของการแสดงมโนราห์ และ สนับสนุนให้ทุกคนทุกภาคส่วนได้ตระหนักรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของศิลปะพื้นบ้าน และ ร่วมกันหาแนวทางอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านแขนงนี้ไว้ให้ลูกหลานตราบนานเท่านาน

3. การตีความสัญลักษณ์ผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ การตีความสัญลักษณ์ผ่านองค์ประกอบ ต่าง ๆ ของการชมการแสดงมโนราห์โรงครู เพื่อให้เห็นถึงคุณค่าที่แฝงซ่อนอยู่ ถือเป็นความ จำเป็นของการชมการแสดงมโนราห์โรงครู ผู้วิจัยมองว่า ทุกฝ่ายจะต้องช่วยกันเพื่อให้การชม การแสดงมโนราห์โรงครู เกิดอรรถรสทั้งความบันเทิงและคุณค่าที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการแก้ปัญหาโรคการ ประยุกต์ใช้แนวคิดเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตก็เป็นสิ่งสำคัญในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากภูมิ ปัญญาต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในการแสดงมโนราห์โรงครูและถูกถ่ายทอดผ่านสัญลักษณ์ ออกมาสู่ผู้ชม แต่หากผู้ชมไม่เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสัญลักษณ์ที่แฝงอยู่ใน ตัวมโนราห์ใหญ่ เครื่องดนตรี เครื่องแต่งกาย บทกลอน และท่ารำ การประยุกต์ใช้แนวคิดก็ เป็นไปได้ยาก ดังนั้น การเรียนรู้และการทำความเข้าใจในสัญลักษณ์ต่าง ๆ ถือว่าเป็นแนวคิด จึง เป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญ เพราะถ้ามีความเข้าใจถึงความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ก็ สามารถนำแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์. (2523). พิธีกรรมที่นำศึกษาในโนราโรงครุ. ใน พุ่มเทวาที่ระลึกงานเชิดชูเกียรติศิลปินภาคใต้ : ชุนอุปถัมภ์นรากร (หน้า 111-125). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สถาพร ศรีสังข์. (2534). วิญญาณที่ขาดหายของสื่อสมัยใหม่และสื่อพื้นบ้านแห่งมนุษย์. สงขลา: โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์.
- สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. (2548). ประเพณีท้องถิ่นภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอ.เอส.พรินติ้ง เฮาส์.
- สุธิวังค์ พงศ์ไพบูลย์. (2529). การละเล่นพื้นเมืองภาคใต้. ใน สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 เล่ม 1 (หน้า 165-166). สงขลา: สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้.
- อุดม หนูทอง. (2531). ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านภาคใต้. สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.